

Suomenmestaruuskilpailut väärässä päässä peltoa?

Teksti: Helena Pesonen

Syksyllä kisaamisessa on haasteensa. Raskas sumu lykkäsi kisapäivän alkamista parilla tunnilla, kun näkyvyys pellolla oli erittäin heikko. Putkisaloon dorset- ja finndorset uuhia sumu ei haitannut.

KUVA SANNA LEHTOARO

Paimenuksen järjestyksessään 38. Suomenmestaruuskilpailut pidettiin tänä vuonna jo neljännen kerran 30.9.-2.10.2022 Rantasalmella Putkisaloon kartanossa. SM-karsintaradoille starttasi 32 koirakkoa. Muutamaa pikku vesikuuroa lukuun ottamatta keli suosi ja oli sopivan viileä niin lampaille kuin koirillekin.

Glencregg Tweed on ensimmäinen koirani 3-luokassa. Sen kanssa on opeteltu isojen ratojen ajoa ja tarkempaa kilpailemistä. Tänä vuonna edistymistä oli tapahtunut sen verran, että pääsimme rimaa hipoen esikarsintalistalta mukaan maajoukkuekarsintoihin ja SM-kisoihin. Olen ollut Putkisaloon kaikissa aiemmissa SM-kisoissa varikolla töissä. Keväällä lupasin Putkisaloon väelle olevani mukana talkoissa koko kisojen ajan. Hiukan nolona soitin Susannalle, etten pääsisikään SM-kisoihin varikolle talkoilemaan vaan olisinkin kisaamassa. Susanna vaan nauroi noloitelulleni!

Ensimmäisenä karsintapäivänä perjantaina jokaisella kilpailijalla on ryhmässä viisi lammasta, kolme dorset-uuhia ja kaksi karitsaa. Kisapelto oli sama kuin

2005 ja 2010 SM-kisoissa, suuri lohko, johon saa rakennettua vaikka miten laajan radan. Haku oli noin 400m ja ajo samanmittainen. Katsomo oli pellon vasemmassa reunassa, Putkisaloon kanttiini ravitsi nälkäistä paimennuskansaa koko kisojen ajan. Viikonlopun aikana paimenuksesta kiinnostunutta yleisöä riitti varsin mukavasti.

Tuomariksi SM-kisoihin oli kutsuttu kaksinkertainen International-voittaja, skotlantilainen Ian Brownlie. Hänen tyttöystävänsä Jennifer Murtaugh toimi ansiokkaasti tuomarin sihteerinä. Rata-mestarina ahkeroi kaikki kolme päivää Anne Konsti. Kilpailuvastaavana pisteiden kirjaus vaati minulta hiukan päässälas-kua. Brittiläiseen tyyliin Jennifer kirjasi papereihin kilpailijalta pois otetut pisteet, meillä merkataan tuloksiin kilpailijalle jä-

tetyt pisteet. Sihteerin teki huolellista työtä ja tulosten tallentaminen finaalin pisteiden laskua varten oli helppoa.

Ensimmäisen karsintapäivän voitti Leena Jussila ja Valmis Mulder ”Nero”. Lauantaina ryhmissä oli kolme finndorset-uuhia ja kaksi karitsaa. Lampaat olivat hiukan vilkkaampia kuin edellisenä päivänä, varikko teki jälleen takuuvarmaa työtä taaten jokaiselle kilpailijalle erittäin tasaiset ryhmät. Aamun tuomaripuhutuksessa Ian Brownlie kertoi hiukan ihmetelleensä edellisenä iltana, kun kukaan ei palkintojen jaossa kysynyt mitään tuomarinominnasta tai radan arvostelusta. Hän kehotti kaikkia kisaajia kysymään, koska tuomaripuhuttelu ja palkintojen jako ovat paras tilanne oppia ja saada tietoa kisaamisesta varten. Lauantai-iltana palkintojen jaossa hitaasti lämpenevät suomalaiset jo

Osaavat ja töihin halukkaat talkoolaiset ovat elintärkeitä kisojen onnistumiselle. Jonna Paasila ja Jaana Lumatjärvi siirtämässä dorsetuuhia varikkojen välillä. KUVA MAARIT KYÖSTILÄ

Tuomari Ian Brownlie ja sihteeri Jennifer Murtaugh viihtyivät erittäin hyvin Suomessa. KUVA ANNE KONSTI

SM-kilpailijoiden mielteliät ilmeet rataa tutustumisessa. KUVA ANNE KONSTI

rohkaistuivat jotain kysymäänkin. Toisen karsintapäivän voitti huikealla radalla Minna Eronen ja Nick.

Kahden karsintapäivän tulokset laskettiin yhteen ja 15 parasta koirakkoa pääsi tuplahakufinaaliin sunnuntaina. Laskin pisteitä varmaan seitsemän kertaa, Tweed ja minä olimme sijalla 13! Ensikertalaisina finaaliin pääsivät myös

Peppi Laine Trialla ja Tiina Vuorio peräti kahdella koiralla Hooley ja Haley! Alkujärkytyksen jälkeen alkoi paniikkivaihe, kiitos kaikille ystäville neuvoista ja rauhoittavista sanoista. En ollut koskaan tehnyt kisoissa tuplahakua tai isoa jakoa. Paras saamani neuvo oli, että tee kuten kotona töissä tekisit. Tuttuja työtehtäviä, koota lampaita laitumelta ja siirtää toi-

selle laitumelle, lopuksi lajitella lampaat kahteen ryhmään.

Sunnuntaiaamuna heräsin harvinaista kyllä jo ennen kellon soittoa. Hiivin hiljaa ulos yrittäen olla herättämättä muita Väentuvassa yöpyjiä. Sankka sumu roikui Putkisalon saaren yllä eikä tuulen virettäkään ollut ilmassa. Tuskanhiki nousi otsalle, kilpailujen pitäisi alkaa reilun tunnin päästä kahdeksalta eikä kisapellolla nähnyt tuomarikopista edes jakorinkiä, porteista puhumattakaan. Tuomari Ian Brownlien hyvää tuulta ei sumu häirinyt, tuomaripuhuttelu pidettiin sumun keskellä. Nyt kisaajilla riitti kysymyksiä! Kisa järjestäjän kanssa pääteltiin odotella tunti ja katsoa tilanne sen jälkeen uudes-

SM2022 Finaali 2.10.2022, Putkisalo, Rantasalmi

Tuomari Ian Brownlie, Skotlanti

sija	ohjaaja	koira	haku1	nosto1	luoksetuonti1	haku2	nosto2	luoksetuonti2	ajo	jako	häkki	yht.	OLF
1	Eronen Minna	Nick	15	10	19	17	10	14	27	20	aika	132	85
2	Lehtiö Anja	BB Coel	14	10	13	16	7	12	36	17	7	132	72
3	Jussila Leena	Valmis Mulder	20	10	20	15	10	19	35	aika	10	129	94
4	Lehtiö Anja	Kemi Kesha	16	9	10	14	7	10	30	17	7	123	66
5	Jussila Leena	Wiener	20	9	3	18	9	3	30	19	7	118	62
6	Vuorio Tiina	Hooley	15	8	10	12	8	15	25	17	6	116	68
7	Kotikoski Kari	Sammy	18	9	19	14	6	13	28	5	aika	112	79
8	Svanljung Jessica	Sam	17	7	17	5	9	9	36	aika	-	100	64
9	Svanljung Jessica	Fly	16	8	16	1	7	16	34	aika	-	98	64
10	Kotikoski Kari	Glencar Bruce	8	6	12	6	5	5	32	13	8	95	42
11	Kyöstilä Maarit	Felltop Rex	18	7	19	5	7	1	21	aika	-	78	57
12	Eronen Minna	Farmirekun FreddyG	15	8	8	0	5	12	13	aika	-	61	48
13	Pesonen Helena	Glencregg Tweed	17	10	14	0	2	9	32	-	disk		
14	Vuorio Tiina	Haley	19	9	disk								
14	Laine Peppi	Tri	20	8	disk								

Minna Eronen Nickin kanssa SM-karsintaradalla Putkisalossa.

KUVA ANNE KONSTI

taan. Viimein hiukan ennen klo 10 sumu oli hälvennyt sen verran, että kisat saatiin aloittaa. Myöhässä oleva aikataulu aiheutti huolta päivänvalon riittämisestä, ensimmäisen kisaajan jälkeen tuomari päätti lyhentää radan suorittamiseen varattua aikaa normaalista tuplahakuradan 30 minuutista 25 minuuttiin. Finaalin lähtöjärjestys on käännetty paremmuusjärjestys, parhaat pisteet karsinnoista saanut koirakko starttaa viimeisenä.

Tweedin kanssa olimme vuorossa kolmansina, yritin katsella Jessican ja Samin sekä Karin ja Sammyn suorituksia ja keksiä jotain suunnitelmaa isoon jakoon. Vatsassa tuntui olevan perhosten sijaan lauma äkäisiä ampieksia. Lähtötolpalle kävellessä tervehdin tuomaria, hän lausui jonkun rohkaisevan sanan ilmeisesti mutta en sitä jännitykseltäni ymmärtänyt. Ensimmäinen lammasyhmä haettiin samalta varikolta mitä kahtena aikaisempana päivänä. Lähetin Tweedin vasemmalta, hiukan liian laaja hakukaari jälleen, mutta hyvä nosto ja kohtuullinen tuonti haku-

portille. Hakuportin jälkeen oli kääntötolppa, johon lampaat piti jättää. Tweed pysähtyi oikeaan kohtaan, mutta ei mennut irrottaa otettaan lampaista. Toinen ryhmä oli pellon kauimmaisessa nurkassa oikealla, koiran tuli hakea ryhmä lähemällä oikealle kaarelle. Muutaman käskyn jälkeen Tweed kääntyi hyvin, mutta lähti vasemmalle kaarelle, kaikki toisen hakukaaren pisteet oli menetetty, mutta ajattelinkin tärkeintä olevan tässä vaiheessa, että Tweed ylipäänsä hakee toisen ryhmän. Nosto oli hyvin vinoon ja tuonti porteille vähän sinnepäin, lampaat painoivat suoraan kohti kotia ja linja hakuportille oli liki poikittain. Toisen ryhmän lähestyessä hakuporttia koin todellisen "blackoutin", miten ihmeessä lammasyhmät yhdistettiin? Sääntö palautui hetken hengittelyn jälkeen mieleen, toinen lammasyhmä ajetaan hakuportilta lähtötolpalle tulevalle linjalla samalle tasolle ja koira hakee ensimmäisen lauman toisen lauman luokse. Tweed ajaa rumpsutteli portit kuin kotona konsanaan ja vuorossa oli pelkää-

mäni iso jako. Viisi merkattua lammasta täytyy jättää ringiin ja onnistua valuttamaan merkkamattomat lampaat pois ringistä. Melkein onnistuimme pari kertaa, mutta aina jokin merkkamaton lammas päätti jäädä hengaamaan merkattujen kanssa ringiin. Yritin saada merkkamattoman lampaan erilleen, mutta yksi merkattu uuhi päätti rynnätä jakoringistä pois. Kiljaisin Tweedille, ettei päästä uuhia karkaamaan. Tweed teki kuten kotona äärimmäisessä paniikkitilanteessa tehdään ja nappasi uuhia villoista. Tuomari huusi "Thank you" ja juuri sen jälkeen soi kello ajan päättymisen merkiksi. Opiksi taas itselle, kannattaa olla tarkkana radan loppuun asti, diskaukseen voi tulla kirjaimellisesti viime sekunneilla.

Finaalissa jännitys säilyi palkintojen jakoon asti, yleisö sai nauttia hienoista radoista kauniissa syysäässä. Tuomari ilmoitti, että kahdella ensimmäisellä oli täsmälleen samat pisteet. Tällöin sijoituksen ratkaisee OLF-pisteet eli hakukaari (Outrun), nosto (Lift) ja luoksetuonti (Fetch). Niukalla erolla voittajaksi julistettiin Minna Eronen ja Nick, kokenut parivaljakko Kiteeltä. Tuomari Ian Brownlie kiitteli kovin hienoja järjestelyjä ja lämminhenkisiä kilpailuja. Tuomarin erikoispalkinnon parhaasta urheiluhengestä sai Salomo Näkkäljärvi, palkinto oli Jessica Svanljungin upeaa käsityötä. Suomen paimenkoirayhdistys kiitti Ian Brownlieta ja hänen sihteeriansä Jennifer Murtaughia kolmen päivän uurastuksesta paikoin melko koleassa säässä lahjoittamalla heille Elisa Kotikosken tekemät turkislampaan taljasta tehdyt hienot istuinaluset.

Helena Pesonen ja Glencregg Tweed ensimmäisissä SM-kisoissaan.

KUVA SANNA LEHTOARO

Palkintopöytä oli SM-kisojen sponsoreiden Kotikosken lammastilan, Gumbostrand Ullhantverketin ja Roburin kaunistama. Yhdistyksen SM-kiertopalkinto Eilan malja luonnollisesti komeilee kaiken keskellä.

KUVA MAARIT KYÖSTILÄ

ESITTELYSSÄ SM-VOITTAJA 2022

Nick J2075/14u, ER32952/14

lyhytkarvainen, tricolour uros

synt. 19.5.2014

kasvattaja: Tikkanen Petri ja Lötjönen Sari, Tuovilanlahti

omistaja / ohjaaja: Eronen Minna, Kitee

Nick J2075/14u

KUVA MINNA ERONEN

-	Sam J1832/11u	li	Jaff J1719/07u	lii	Mirk 242136
				lie	Jan 280455
E	Ladängs Xara J1781/10n	le	Finn J1452/05n	lei	Glen J1342/03u
				lee	Tuittu J1182/00n
E	Ladängs Xara J1781/10n	Ei	Taddymoore Joe RegV1775/2008	Eii	Highgate Joe 245242
				Eie	Cati 236444
E	Ladängs Molly RegV1228/2007	Ee		Eei	Yojimbo Tweed RegV1186/2001
				Eee	Linna RegV 1319/2005

Minna Eronen kertoo:

Nick tuli meille n.7kk ikäisenä Heikki Teittiseltä Juvalta. Koira oli vahvaviettinen ja -tahtoinen koira alusta saakka ja sen hallintaan saamiseksi tarvittiin irlantilaisen ammattimiehen, Ned O'Keeffin apua, jonka jälkeen asiat sitten alkoivat edetä ja yhteistyötä koiran kanssa pystyttiin aloittamaan. Nick on ollut yksi haasteellisimmista koirista kouluttaa, mutta loppujen lopuksi kuitenkin erittäin selkeä ja mutkaton. Rehellinen tekijä, joka ei petä tiukassakaan paikassa.

Nick ei oikeastaan kisakoirana toimi parhaimmillaan, mutta mitä vaikeampaa ja haasteellisempaa työ tai tehtävä on, sitä paremmaksi koira muuttuu. Nickin vahvuuksia on, että se käyttää nenäänsä yhtä paljon kuin silmää, sekä myös kuuntelee ympäristöään. Ei ehkä aina annettuja ohjeita, mutta se huomioi ympäristöstä tulevat hajut, äänet ja liikkeen. Nickin vahvuuksia on hakea eläimiä paikoista, mistä niitä ei näe tai etsiessä karkureita. Koiran hakukaaret ovatkin toisinaan pitkällä matkoilla hiukan kummallisen muotoiset ja koira näyttää matkalla siltä, että se hukkaisi suunnan tai kohteen, minne se on menossa juostessaan välillä ihan pystyssä pää ylhäällä ja kaventaessaan tai pullistaessaan hakukaarta ohjeistamatta. Se nostaa päätään haistellakseen ilmaa tai kuunnellakseen ääniä. Tämä on joskus tuottanut kisaradalla ongelmia, varsinkin tuplahaussa, jossa koira ei ole toista ryhmää nähnyt, mutta on haistanut tai kuullut lampaita olevan, jossain muualla kuin toivotussa hakusuunnassa. Koira on siinä kovin itsepintainen, ettei luovu kovin helposti omasta ajatuksestaan, mutta tämänkin ominaisuus on nyt vuosien aikana pehmentynyt ja Nick on nykyisin helpommin ohjattavissa.

Nick paimentaa kotona lampaita ja jonkin verran myös emolehmiä. Parhaimmillaan koira on kuitenkin lampaiden kanssa, sillä emolehmät meillä jonkin verran provosoituvat vahvasti silmää käyttävistä koirista. Nick on myös erityisen hyvä lähitöissä; jaot, sortteeraus, eläinten lastaus/häkitäminen onnistuu koiralta luontevasti. Virhearviointeja toki aina tulee, mutta koira yleensä paikkaa omat virheensä.

Oma valmistautuminen

Olen käynyt SM-kisoissa muistaakseni vuodesta 2007 lähtien. Paras sijoutus ennen tämän syksyn tulosta on ollut 4. Aika monta harjoitusrataa on siis tullut alle tehtyä. Pari vuotta tässä aiemmin oli SM-kisat menneet vähän laskusuuntaisesti ja olin tässä jo ajatellut lähteä jäähyttelemään tätä harrastusta. Pitkät kisamatkat ovat alkaneet olla turhan raskaita, eikä treenaamiseen ole jaksanut enää paneutua niin, että lähtisi muualle treenaamaan. Asia, joka olisi erittäin tärkeä. Tänä vuonna kävin vain muutamat kisat alkukesästä, että saisin riittävät tulokset SM-kisoihin päästäkseni. Nick teki kesällä vähemmän töitä ja treenasi vähemmän kuin oikeastaan milloinkaan aikaisemmin. Syksyn SM-kisoihin lähdettiin siis aika lailla vanhalla perusosaamisella ilman mitään valmisteluita. Ensimmäisen päivän ajo olikin vähän tahmea ja ei kovin lupaavalta näyttänyt, mutta koira oli seuraavana päivänä tehtäviensä tasolla ja petراسitten selkeästi. Tunnelma kisoissa oli niin voimaannuttava, että en taida laittaa vielä pillejä pussiin. Nick on myös kovemmassa kunnossa kuin aikaisemmin eikä sillä ole iän tuomia vaivoja tai rajoitteita. Ehkä sen parhaat vuodet ovatkin nyt ja tästä eteenpäin. ■

